

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ

ПРОТОКОЛ

№ 37

На 8 март 2016 г. се проведе заседание на Обществения съвет към Централната изборителна комисия при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Доклад относно организиране на кръгла маса.
2. Избиране на нов председател.
3. Отчет за дейността на Обществения съвет с председател Румяна Дечева през последните 6 месеца.
4. Обсъждане на предложенията на Стефан Манов за взимане на отношение по законодателните предложения, свързани с наблюдателите.

ПРИСЪСТВАХА:

Румяна Дечева – председател, Европейско общество за защита на човешките права – България;

Надежда Гологанова – заместник-председател, Гражданска инициатива за свободни и демократични избори;

Дончо Пачиков – заместник-председател, Българско сдружение за честни избори и граждански права – Национална асоциация;

Даниел Стоянов – Асоциация за реинтеграция на осъдени лица (АРОЛ);

Йорданка Бачева – Сдружение „Нова алтернатива“;

Божидар Василев – Федерация на независимите студентски дружества;

Стефан Манов – Франция, индивидуален член.

Таня Цанева – представител на Централната изборителна комисия.

Мария Мусорлиева – заместник-председател на Централната изборителна комисия.

Заседанието бе открито в 15,10 ч. и председателствано от госпожа Румяна Дечева – председател на Обществения съвет към ЦИК.

*

*

*

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Обявявам заседанието за открито!

Уважаеми колеги, с пожелание за „Честит 8-ми март“ за всички, които празнуват днес, и с огромни съболезнования към Ивилина Алексиева, която вчера е загубила съпруга си.

Предлагам ви кратък дневен ред:

Първо, отчет за дейността на Обществения съвет през последните 6 месеца с председател Румяна Дечева.

Второ, избиране на нов председател.

И т. 3, която предлагам да стане точка първа, тъй като темите бяха декларирани, но предвид участието на Мария Мусорлиева и Таня Цанева в заседанието, предлагам те първо да съобщят по отношение на организирането на съвместната кръгла маса, да започнем с тази точка.

Има ли други съображения?

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Имам предложение за промяна на дневния ред. След изслушването от страна на ЦИК, следващата точка да е за избиране на председател, точка трета – отчет за дейността, и четвърта точка – да обсъдим евентуално предложенията на Стефан Манов за взимане на отношение по законодателните предложения, свързани с наблюдателите.

Който е съгласен, моля да гласува.

Гласували 6 членове на Обществения съвет: за - 6, против – няма.

Приема се.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: По насока на председателя на нашия Обществен съвет, аз разговарях с Бойко Никифоров, който е председател на Обществения съвет по правна политика в Русе. Той е направил предложение за законодателна промяна и можете да го видите.

От друга страна, ако всички са съгласни, можем да го включим в нашата имейл листа, за да получава нашите материали, да види как стоят нещата и фактически той е готов да стане член на нашия Обществен съвет, а и мнението на тяхната организация е такава.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Те наблюдавали ли са избори?

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да. Можем да го разгледаме като последна точка, няма да загубим много време.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Може би само трябва да споменем, че въпросният Обществен съвет по правосъдие в Русе, по повод на неудовлетвореност от начина на произвеждане на изборите, имат заведено дело, което са спечелили наскоро на последна инстанция. И очакват във връзка с това да има развитие. Това е организация, която също е била регистрирана като наблюдатели – не

разбрах само дали за местните избори, за националния референдум или за предишни избори, но ние тази информация можем да получим допълнително от тях.

Приемаме предложението. След изслушване на информацията на Стефан Манов, като изискаме информация, това ще е следваща точка.

Преминаваме към разглеждането на точка първа от дневния ред:

1. Доклад относно организиране на кръгла маса.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Достатъчно дълго обсъждахме организирането на кръглата маса. Стигнахме до общо разбиране по отношение на идеята. И по отношение на датата, вие знаете: не се получи на 7 март, на 13 и 20 март имаме избори – ще приемаме протоколи, така че за нас 20 март включително не е удобна дата.

Когато тръгнахме да търсим зала, се оказа, че след 20 март, на датата 31 март 2016 г. е свободна Зала 7 на НДК.

Това е като предложение за датата – вие ще кажете и вашето мнение, за да не изпуснем и тази дата за залата.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Моето предложение е да гласуваме за тази дата – 31 март 2016 г., тъй като това е първата възможна дата. Предлагам да се обединим около датата.

Който подкрепя предложението кръглата маса да се организира на 31 март 2016 г., моля да гласува.

Гласували 6 членове на Обществения съвет: за - 6, против – няма.

Приема се.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Аз имам една молба към вас по отношение на участниците. Аз имам дадени тук общо институциите. Дайте да ги видим не само като институции, а да дадете в близките дни, ако

имате предложения и за организации, и за личности, за да тръгнем от една база, защото и хората трябва да бъдат уведомени. Така че това ми е молбата – за едно активно съдействие от ваша страна.

Аз нямам друго сега. Ще обсъдим, след като се уточни датата, съвсем конкретиката на провеждането. Може да се обръщате към протокола на ЦИК, и към мен също.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Аз единствено в личното си качество мога да кажа, въпреки че ще бъда на голямо разстояние, ще продължа да участвам активно във всичко. И онази информация, която трябваше да подготвя, тя ще бъде предоставена. Дали ще се разберем с членовете на Обществения съвет някой друг да я представи, тъй като това, което ние представяме, това е съгласувана информация между нашите организации. Но това технически ще уточним. В целия процес на подготовката аз продължавам активно да участвам. Аз се чувствам участник и ще участвам. И ако ми разрешите, по скайп ще бъде привилегия за мен да бъда член на кръглата маса.

Презентацията мога да изпратя предварително, за да се облекчи работата.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Ние също очакваме това.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Благодаря ви.

И с още един от докладчиците, който е с приноси и с когото също трябва да разговаряме – Стоил Цицелков. Той също пътува.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Това е още едно, за което ви моля – да направите едни предварителни разговори с всички докладчици, които предлагате: удобна ли им е датата, ще могат ли. Така че ви моля не само за гостите, а и за докладчиците.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Утре ще потвърдя лицата, които бяха записани като поканени експерти от Обществения съвет, дали ще бъдат тук.

Има ли други съображения около подготовката на кръглата маса? - Както сме се договорили, ние ще предоставим нашия анализ на всички участници в кръглата маса, което е в резултат на наблюдението на всички наши организации. Кръглата маса всъщност ще бъде и поводът и официално да го предоставим на Централната избирателна комисия като обобщения труд на наблюдателите от всички организации.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Чудесно.

Преминаваме към разглеждането на точка втора:

2. Избиране на нов председател.

Моята представа беше по-различна от предложението от Даниел Стоянов дневен ред: най-напред трябва да се отчете какво сме свършили от името на всички нас и след това да се проведе изборът, но аз съм готова да се отчета и след като вече не съм в това си качество. Така че преминаваме към избор на председател.

Мандатът, както знаем по Правилата за работа на Обществения съвет, изисква мандатност от шест месеца. Точно преди шест месеца на 8 септември 2015 г. – в деня преди моето отлитане за Франция, ме избрахте за председател на Обществения съвет. Сега два дни преди отлитането ми другаде, мандатът ми свършва. Ще отсъствам 5 седмици.

ЙОРДАНКА БАЧЕВА: Съгласно Правилата за работа на Обществения съвет, имате право на два мандата. Затова моето предложение е да останете още един мандат председател на Обществения съвет.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Няма значение, че ще отсъствате пет седмици.

ЙОРДАНКА БАЧЕВА: Имам предвид и това, че по-голямата част от присъстващите вече нямаме такава възможност – били сме

по два мандата. Това сме активните членове, участващи в Обществения съвет.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Имаме и традиция избраният председател да продължава и с втори мандат. Аз подкрепям предложението.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз се присъединявам към предложението за втори мандат. За времето на отсъствие на Румяна Дечева, предлагам да натоварим Надежда Гологанова да придвижва оперативните въпроси. Аз ще ѝ помагам – обещавам го. И сега ще се мотивирам защо го казвам така. Предстои такава организационна работа, където аз не съм много добър. Аз съм добър в други неща. Надето е по-добра от мене в това отношение. Ние двамата като заместник-председатели можем да направим това.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Ако няма възражения, предлагам двамата да заместват председателя.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да, да гласуваме.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Който е съгласен, моля да гласува.

Гласували 6 членове на Обществения съвет: за - 6, против – няма.

Приема се.

При това положение бихме могли, тъй като мандатът на Надежда Гологанова и на Дончо Пачиков изтича точно три седмици след моя избор, ако може да гласуваме за преизбирането на целия екип. Според мен техният мандат трябва да започне от датата, когато се навършват шест месеца.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Мандатът да започне след три седмици.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Аз имам предложение във връзка с това. Тъй като се оказва, че следващите шест месеца ще изтекат

малко преди изборите за президент и вицепрезидент, които ориентировъчно са през м. октомври – ноември 2016 г., аз правя предложение следващият избор на ръководство да бъде след изборите. За да не изпадаме в някакъв вакуум по време на изборите.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Практически ние трябва да променим някои правила.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Да, но без сериозно юридическо възлагане аз бях председател на Обществения съвет дълго време, тъй като председателят Емилия Друмева беше съветник на правителството. Мисля, че това не е проблем и не следва да променяме в момента правилата. Това, което би било редно да направим, е към края на годината вече в по-голям състав, да обсъдим наистина тази хипотетична възможност за удължаване на мандата, за премахване на тези изисквания за два последователни мандата, но мисля в момента да закрепим положението в този състав.

Предложението ми е, че вашият мандат е до приключване на изборите за президент и вицепрезидент на републиката. След това ние сме готови да обсъдим на коя дата ще изберем нов състав. Това ми е предложението, ако сте съгласни.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Подлагам на гласуване предложението на Даниел Стоянов за мандат на сега гласуваното ръководство след произвеждане на президентските избори.

Който е съгласен, моля да гласува.

Гласували 6 членове на Обществения съвет: за - 6, против – няма.

Приема се.

3. Отчет за дейността на Обществения съвет с председател Румяна Дечева през последните 6 месеца.

Отчетът е доста кратък. Ще ви го изпратя. Ще се постарая, както и досега сме се старали, това което не е аналитично, което е

чисто статистическо за отчет, да бъде в рамките максимум на две страници.

Но онова, което ние успяхме да направим за тези шест месеца, е да наблюдаваме изборите. Всичките онези организации, които са регистрирани като членове на Обществения съвет, наблюдаваха изборите. Изключение правят няколкото организации, на които ние гласувахме преди изборите статут на наблюдатели – които не се регистрираха.

Хубаво е мандатът да е на шест месеца, за да си спомняме повече неща. Като мой пропуск отчитам, че получих навремето информация, че една организация е предоставила анализ на наблюдението на местните избори, изпратена до Централната изборителна комисия. Това беше в един период, в който не потърсих информация и това остава да го направим сега. Тоест, има още една организация, която отговаря напълно на условията за членство в Обществения съвет, тъй като са си предоставили анализ на наблюдението. Според мен трябва да ги поканим за членуване в Обществения съвет.

Отделно от това, съвместно с Централната изборителна комисия, организирахме две дискусии в разширен състав, като първата беше преди произвеждането на изборите - четири дни преди изборите, на 20 октомври 2015 г. Втората беше един месец по-късно – на 19 ноември 2015 г. в малко по-намален състав. Но и двете срещи показаха, че различните институции, които са натоварени провеждането на изборите, са готови да общуват с нас – организациите на гражданското общество. И когато ние имаме силни предложения, добре мотивирани, те са готови да ни изслушат, което аз намирам за много важно като стимул за продължаване на нашата работа.

Участвахме и в организирани от други организации събития. Едното беше на „Транспарънси интернешънъл“ – голямо

представяне на тяхната работа по наблюдение на изборите, която беше най-вече в областта на финансовото измерение на произвеждането на изборите и възможните практики на корупция.

Второто събитие беше на Българската асоциация за изборни системи, където участвахме с доклад, с който представихме наблюдението от изборите на нашите организации и се запознахме с други организации, които в мандата си да съдействат на обществените институции, са свързани с работата по произвеждане на изборите.

Приехме участие, заедно с Централната избирателна комисия, в работна група. Беше изградена съвместна работна група за анализ на съдебните решения и по-специално онази част, която е относно невалидните бюлетини. Там не успяхме да стигнем докрай, тъй като продължава да има решения, които не са извървели пълния си път на последна инстанция, т.е. не дават все още възможност за пълен анализ.

По предложение на Надежда Гологанова, ние трябва да имаме малко по-прецизна таблица и малко по-качествен, по-дълбок анализ на тези решения, което да показва онези недостатъци, които по някакъв начин след това не могат да бъдат отстранявани. Имайки предвид отстраняване, изцяло става дума извън Централната избирателна комисия или работата на нашите организации. Става дума за съдебната власт, която би могло също да се интересува на един следващ етап от анализа, който тази работна група ще произведе.

И последната наша инициатива е съвместното организиране на кръгла маса, което беше само по себе си едно предизвикателство, предвид това че Централната избирателна комисия има за мандат да прилага закона, а не да го дискутира или да прави предложения за промяна, имайки предвид, че нямат и мандат затова – законодателен мандат.

В същото време наблюденията, които ние вършим – някои от нашите организации вече години наред, имат препоръките си и в онази част на анализа, имат недостатъци, които видимо изискват промени. Кое то създава определени затруднения и във формирането на теми, и в дискутирането конкретно на подхода.

Но аз си мисля, че и ние, извървявайки този път, научихме как и по какъв начин да подхождаме към определените проблеми. И по същия начин, надявам се, Централната изборителна комисия да имат все още търпимост към нашите предложения и да посочват по кои от предложенията имаме възможност да си сътрудничим. Както и по всички онези, които излизат извън техния мандат, да търсим заедно начин, защото нито едно от нашите предложения фактически не засяга нито интересите на Централната изборителна комисия, нито на ... А в същото време ние, това което правим, е да се опитваме да защитаваме едни принципи, които са зложени и в Конституцията, и в Изборния кодекс. *(Реплики.)*

Не че не можем нищо да правим. Разговаряйки и с членове на Комисията по правни въпроси, когато имаме определени предложения, те трябва да бъдат адресирани винаги до институцията, която може да вземе отношение по тези предложения. Не можем да предлагаме на институция, която няма мандат за нещо, да поема определен ангажимент, тъй като това създава едно напрежение и в самата институция.

Ако имате още предложения за включване на определени аспекти на нашата дейност в този шестмесечен период, заповядайте за онова, което съм пропуснала да кажа.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Да се изкажа по отчета, като изхождам от позицията, знаете, че аз не съм най-големият фен на Централната изборителна комисия, меко казано.

Бих наблегнал и искам, ако мога да кажа няколко думи, защото виновникът за това Румяна Дечева да бъде избрана за

председател всъщност в деня, в който да отлети, бях аз, който емоционално тогава си подаде оставката, тъй като му беше писнало от отношението на Централната изборителна комисия към решението за наблюдателите. Включително и срещу един много хубав номер на госпожа Мусорлиева, която стои до мен, с промяната на дневния ред, когато трябваше да изчакам час и половина да продължи заседанието... Мисълта ми е, че можеше да каже: Сега ще сменя дневния ред, тръгвай си... (*Реплики.*)

По това прословуто решение за наблюдателите, когато аз участвах в заседанието, започнаха обсъжданията, имахте краен срок за да одобрявате членовете на общинските изборителни комисии, и казахте, че всички действия по дневния ред приключват, и трябва да се гледат само предложенията за назначаването на ОИК. Но няма значение, това са минали неща. Казвам фактите. Искам да кажа, че тогава нещата стояха на една плоскост, която не беше много приятна.

Нека да кажем и другите неща – някои неща, които се случиха за първи път. Успяхме в Обществения съвет тези пет постоянни лица, които са активни и присъстващи, да изведем доста сериозна битка за тези избори. И въпреки отношението на към предложенията ни до момента, трябва да отчетем факта, че Общественият съвет излезе с едно изявление в седмицата след изборите, което беше изцяло в подкрепа на Централната изборителна комисия между двата тура, и това се случи, въпреки нашето отношение, и е доказателство ние колко сме обективни и добронамерени към Централната изборителна комисия и я защитаваме като институция. Това е безпрецедентно до момента.

Другото безпрецедентно нещо е, че наистина Централната изборителна комисия ни изпрати една покана и отидохме на конференцията на Българската асоциация за изборни системи. Това е факт, че за първи път това се случи. Както е факт и това, че бяхме

поканени включително и на коледното тържество на ЦИК. Ние сега разсъждаваме и отчитаме дейността на институцията като институция, а не като човек към човек. Кой го е направил, нас това не ни интересува, но това демонстрира някакво положително отношение.

И следващото безпрецедентно нещо е, че ето, ние в момента имаме някакво общо съгласие и ще правим обща кръгла маса. Така че във вашия първи мандат се прави може би първата стъпка на едно добронамерено сътрудничество, въпреки всички остри камъни, които имаме да мелим помежду си.

Тка че аз имам вътрешното убеждение и нагласата, че госпожа Дечева ще продължи по същия път и със същите усилия. И след изборите за президент и вицепрезидент се надявам да отчетем още по-добро взаимодействие и екипност на работата между Обществения съвет и Централната изборителна комисия. Това е едната страна.

Но искам нещо друго важно да кажа – този път от моята гледна точка като бивш председател на Обществения съвет. Нещо много важно.

В началото в този обществен съвет имаше вътрешно напрежение между самите членове, от гледна точка на това как така ние ще можем да излезем с общи декларации и становища, след като примерно го е предложила някоя от организациите.

Другото безпрецедентно нещо, което ние за първи път направихме пак през този мандат, е именно първо декларацията, която излезе – тогава правилно го направихме - от името на четирите организации, които присъстваха, защото не можехме да излезем от името на Обществения съвет, въпреки че използвахме името му.

И второто, колеги, което искам да отбележа е, че ние в момента имаме един общ документ, който приехме – дело на сътрудничеството на всяка една от организациите. И това е първият

документ, който е от името на Обществения съвет – приет, обсъден, изготвен и разпространяван като такъв. Кое то за мене е другото много важно като постижение.

И молбата ми е, тъй като естествено е добре да имаме и други членове, ние да продължим с този маниер на работа. Някоя организация, която си е изготвила предложението, ние го подкрепяме. Но също така ще бъде хубаво да имаме и важни документи, които са изцяло от името на Обществения съвет.

Благодаря за вниманието и извинявайте, че говорих малко повече.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Много ти благодаря. Всъщност ти ме подсети за нещо, което според мене е също толкова важно, колкото и аспектите, на които ти наблегна да бъдат допълнени в този писмен отчет. Това е поканата от Централната изборителна комисия за участие в проект, съвместно с Централната изборителна комисия, в рамките на сътрудничество с Асоциацията на изборните администрации на Централна и Източна Европа.

На тази покана се отзоваха, тъй като Общественият съвет не е юридическо лице по смисъла на закона, даващ възможност за регистрация в европейската мрежа за участие, три организации – членки. Те отговориха на поканата и предоставиха необходимата информация. Това са Асоциацията за реинтеграция на осъдени лица (АРОЛ), Гражданска инициатива за свободни и демократични избори и Европейско общество за защита на човешките права – България. Но аз от името на нашата организация, където също скоро ми предстоят избори на ново ръководство, поемам ангажимента в случай че този ангажимент се осъществи и в случай че се осъществи ползотворно сътрудничество, това да бъде оформено към всички останали членове на Обществения съвет. Ние кандидатствахме като организации по причината, че не можехме да кандидатстваме и да участваме като обществен съвет.

Това е за допълване.

Изчерпахме ли обсъжданията по тази точка? Аз ще ви изпратя отчета на всички и наистина ще се постарая максимум в страница и половина – две да оформя отчета.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Само да допълня за протокола. Ето и другото нещо, което правим в момента. Пак го направихме с нашите общи усилия и нашето разбирателство – да имаме членове, с които да коментираме през скайп връзка, по интернет. Държа да кажа тези неща, за да останат.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Който е съгласен да приемем отчета за дейността на Обществения съвет за периода, моля да гласува.

Гласували 6 членове на Обществения съвет: за - 6, против – няма.

Приема се.

Преминаваме към последната точка от нашия дневен ред:

4. Обсъждане на предложенията на Стефан Манов за взимане на отношение по законодателните предложения, свързани с наблюдателите.

Стефан Манов ни е предложил текстове.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Може ли аз да съм модератор на тази точка?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: В момента това, което съм изчел, са пет законопроекта за изменение и допълнение на Изборния кодекс. Не съм чел отделния закон, който беше за електронно гласуване и върху него не мога да говоря. Той е специфичен и е от компетентността на Дончо Пачиков. Аз там няма да вземам абсолютно никакво отношение.

Честно да ви кажа, и петте законопроекта са леки технически изменения. Няма нищо, което ще мине реално, тъй като не смятам, че активната регистрация, което е много хубаво като принцип, ще бъде възприета. За нея също нямам намерение да говоря, макар че ние сме изразявали вътрешното си убеждение, че активната регистрация е нещо много хубаво.

Второ, не смятам, че законопроектът на Миглена Кунева за машинното гласуване – въвеждане тотално на машинно гласуване, също ще има някакъв успех. Макар че и в петте законопроекта, в преходните и заключителните разпоредби се въвежда изискване машинното гласуване, примерно, да е до 5000 секции.

И останаха три законопроекта. Първо казвам: законопроектът на Миглена Кунева за машинното гласуване не смятам да го коментираме. Отделно има мисля на Патриотичния фронт законопроект за активната регистрация. А въпросът за електронното гласуване – както го измъдрят умните глави, с капацитет.

Законопроекта на „АБВ“ също не си заслужава да го четете между другото. Няма да му бъде обърнато никакво внимание. Те предлагат едни временни решения, защото има дисбаланс в членовете на Централната изборителна комисия. И в мотивите са написали: това е временно решение и трябва да се мисли.

Най-опасен според мене по отношение на дейността на наблюдателите е законопроектът, който е на „Реформаторския блок“. Като отварям една скоба, че и за трите законопроекта, които предвиждат изменение в дейността на наблюдателя, аз съм „за“. Но като обективен фактор ще ви кажа кое е най-опасното.

Първото е, че „Реформаторският блок“ въвежда едно изискване за наблюдатели да не бъдат предлагани лица, които са извършили умишлено престъпление от общ характер, независимо от реабилитацията. И в същото време предлагат и като допълнителен документ да бъде прилагано свидетелство за съдимост.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Това е хубаво.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Аз съм „за“. Лично аз съм „за“.

Във връзка с това „ГЕРБ“ в предложенията, които предлагат в чл. 112 за наблюдателите, те също са много козметични. С едно допълнително изискване, че се подава декларация от наблюдателя, че е съгласен. Аз също съм „за“, тъй като тука ние хиляди пъти го въртахме като един възможен елемент, за да се прекратят регистрациите на тия фантоми.

И последният законопроект, което е на БСП, касаещ дейността на наблюдателите, там е отворен имейлът на Стефан Манов...

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, ето го.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: На БСП – това пък е нещо друго, което говорихме евентуално да се отсеят наблюдателите с оглед на предмета им на дейност и целите на дейност. Те са включили, първо, регистриране в обществена полза. И второ, предмет на дейност в сферата на политическите права на гражданите.

Мога да ви кажа, че отгук-нататък – така формулиран текстът, първо, създава предпоставки за обжалването му за дискриминация, защото вкарва само регистрираните в обществена полза. Само в България ние единствено дискриминираме организациите, които са регистрирани в частна полза. Мога да кажа, че този подход в момента отпадна, включително и пред европейските структурни фондове. Там вече разрешават – на миналите не беше така, но сега също се разрешава да кандидатстват и организации в частна полза.

Да кажем, че това регистриране в обществена полза – добре, обаче какво е да имат предмет на дейност в сферата на политическите права на гражданите? Предмет на дейност? И аз казвам: трябва ли да си променя предмета на дейност или целите, тъй като съм в защита на правата на човека или политическите

свободи или трябва да го сложа в предмета на дейност. Това показва абсолютно неразбиране – предмет на дейност и цели. Разбирате ли за какво говорим? И ще стане, ако го приемат, един такъв тюрлюгювеч – буквално ви го казвам, ЦИК да започне да разсъждава за тая организация, да иска устав, цели, предмет на дейност... И честно да ви кажа, ще се избият.

Хубаво е това, което те предлагат, но мисля, че няма да мине. Ако ще трябва да правим нещо по-задълбочено или по-правно издържано, би било редно всяка една от организациите – членки да си каже дали поддържа проектите или не. Аз ги поддържам и трите. За мене не са проблем и трите предложения в трите законопроекта – нито свидетелството за съдимост, нито декларацията за регистриране на наблюдател, нито пък предмета на дейност.

Но това е единствено допълнително административно затрудняване, което за мене няма да реши въпроса. Декларациите и подписите – може всеки да се подпише в тях. Предметът на дейност винаги може да бъде променен. Особено сега, от 1 юни, когато ще мине в Агенцията по вписванията. И за никоя организация няма да е проблем да си вземе едно решение и да си напише дословно политическите права на гражданите.

И единственото, което е, представете си, ако приемат свидетелството за съдимост, 10 000 по 5 лв., ето ви 50 000 лв. в Министерството на правосъдието.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Имаше 60 000 наблюдатели.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Няма правна пречка да бъде променена таксата.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Има правни пречки. Единственото облекчение е когато някой от държавните институции иска...

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Ако служебно биват изисквани – да. Но искам да ви кажа, че ако го приемат така... Защото знам

депутатите какво ще кажат и дали ние ще контактуваме с Правната комисия по тези въпроси. Но ако приемат да се предоставя свидетелство за съдимост, това означава лицето като наблюдател да отиде лично в Бюро „Съдимост“ в съответния град.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз от Плевен мога да си го извадя тук.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Да, вадиш го тук, но срокът не ти е тридневен, а е една седмица. Говорим, че ти отиваш лично да подадеш молбата, а това е свързано не само с пари, но и с време.

ТАНЯ ЦАНЕВА: И затруднява дейността.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: И второ, уважаемата Централна избирателна комисия като види заявление – декларация и свидетелство за съдимост и ще има ей-такъв голям набор от документи.

Това е моята принципна позиция. Това, което направихме и вече направихме е запитване до няколко европейски структури по някои от предложенията. Но това за мене е най-фрапантно, тъй като има случаи, имаме сигнали затова че свидетелството за съдимост може да се забави до 12 дни, когато е с електронен подпис и когато е онлайн. Освен това издадените онлайн не се получават като документ, а са един линк, с който могат да работят определени оторизирани хора. В момента, в който това нещо се изсипе на главата на Централната избирателна комисия с хиляди линкове, които един по един да се проверяват, с няколко достъпа, за да се предотврати изтичане на лични данни, ние вкарваме Централната избирателна комисия в чисто нов проект.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Не ние. Те се опитват да я вкарат.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: С наша подкрепа към вносителя на този законопроект ние ставаме съучастници в това желание Централната избирателна комисия да се занимава все по-малко с избори и все повече с една администрация на документи, която според мене не е толкова присъща на тяхната дейност. Кой ще го

прави, къде се представят списъците, които ние желаем да бъдат изчистени и да се съобразяват с реалното присъствие на лицата там, където те ще гласуват. И тези свидетелства за съдимост – и аз бих сложила повече очаквания, повече прозрачност на това кои са лицата, които гласуват на определена територия, какви са териториите, колко са мандатите, как се разпределят те и всички останали, които са много по-присъщи за дейността на Централната изборителна комисия, отколкото работата с тези документи.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Аз искам да кажа, че това, което обсъждате сега, същото се отнася и за декларациите. Ние в Централната изборителна комисия неколкократно обсъждахме въвеждането на декларация от всеки наблюдател. Каква е силата на тази декларация? ЦИК следствен орган ли е, за да проучваме ние подписът дали е оригинален, дали е на лицето, което е или не е. Това няма как да се провери.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Отваряме темата, че всъщност предложенията са половинчати, както виждаме, защото наистина, ако трябва да е декларация, така както предвижда законът, тя трябва да е нотариално заверена. Централната изборителна комисия не е органът, който проверява автентичността на документа – достоверност на подписа или автентичност на документа. Аз затова неслучайно казах: слагам един подпис и вметка: колко подписа са проверили те от подписките? Хайде да не казвам официалната информация и мнението си за тези подписки и как виждаш три имена, адрес и подпис, написани с един и същи химикал и подписи дето ти е ясно за какво става въпрос, но както и да е.

Тоест, стойността на тази декларация – аз слушах обсъждането и донякъде съм съгласен с това, е в казусите, когато някой си види името на сайта, че е регистриран като наблюдател и каже, че тази декларация е неистинска, че не е подал тази декларация. Тогава вече се отваря работа, ако той иска, да си пуска

жалба в прокуратурата и да се види има ли документно престъпление или не. Единствено това е смисълът и говореха това от Комисията за защита на личните данни. И какво ще стане като започнат да обсъждат? Ще се каже: Да, вижте сега, то това лице е подало декларацията, пък иска да се оттегли като наблюдател, но казва, че подписът не е негов, ама ние не сме орган, който проверява... И сега какво правим? Пак ще ги натоварим допълнително.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, но така или иначе това, което ние предлагаме от доста време като организация, е това да бъде ангажимент на лицето, което внася този подпис. Ако това са някои от нас, като хора които представляваме организациите и внасяме документи, ние не можем да натоварваме Централната изборителна комисия. Естествено е, че ние – лицата, които не сме си осигурили необходимия документ, за да покажем, че еди-кой си се е отказал от нас и е отишъл някъде другаде срещу заплащане или по друга причина, наш ангажимент е да можем да докажем, че ето това лице преди ние да му напишем името, ни е дало по някакъв начин съгласие – чрез имейл или какъвто и да било друг документ.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Въпрос на етика от страна на хората, които регистрират наблюдатели.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Това е задължение на лицата, които регистрират.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Точно това е. Не можем да натоварваме Централната изборителна комисия за неща, които не са... И ние виждаме, че проблемите никога не са се появявали от нашите организации. Те винаги са от едни организации, които нямат и три реда затова къде са наблюдавали...

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Ти си била международен наблюдател много пъти. И аз съм бил международен наблюдател много пъти. Само ми кажи на колко избори ти си получавала бадж,

удостоверение за наблюдател във формата на някакъв документ, който е със снимка и с личните ти данни?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Получавала съм много често със снимка и с лични данни като международен наблюдател. И са давали също и за национални наблюдатели. И много пъти има други страни, където няма такива – например Швеция, и всеки един може да наблюдава. Различна е световната практика.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Ти като професор навлизаш малко по-надалече. Мисълта ми е следната. Представете си тая хипотеза. Те в ЦИК могат да приемат тука реда и условията. Заявлението за регистрация да е с данните и със снимката на наблюдателя във формат 5/4 примерно, и да се издават. Как другите държави го правят, а ние не можем? С това се решава въпросът.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Изместваме темата на разговора. Аз искам да помоля да не изместваме темата на разговора.

Сега какво правим? Ние без да сме запознати, без аз да съм запознат с подробностите, с които вие сте запознати, започваме да обсъждаме днес нещо, което не е тук. Все едно говорим зад гърба.

Аз предлагам да вземем едно такова решение. Даниел Стоянов да си напише всичките тия неща, които иска да ни каже, да ги анализираме и тогава да си говорим. Сега аз се чувствам неподготвен. Аз искам да предложа това като решение, като начин на общуване. Не може да отиваме някъде и да обсъждаме нещо, което виждаме за пръв път.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Прав си, но нали обсъждаме предложението на Манов?

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Затова да беше написал нещо по този въпрос вчера или онзи ден и да си го изпратил по имейл. Аз съм готов да се запозная. А сега първо четеш лекция, след това ще искаш мнение, след това да вземем някакво решение...

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Добре, оттеглям точката, оттеглям всичко. Благодаря.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз предлагаме обсъждането на тази точка да остане за следващия път. Междувременно всеки да се запознае с предложенията, които са направени. Ако някоя от организациите ще има предложение, също да го изпрати, да се помисли и евентуално следващия път да обсъдим, ако нещо искаме да гласуваме дали подкрепяме или не, възражения и други.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Нищо лично.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Нищо лично – и аз казах. Спирам да говоря. Аз съм за всичките тия предложения – благодаря.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Напълно подкрепям това, което предложи Надя. Според мен по всяко едно от предложения, които касаят особено наблюдателите в различните законопроекти или предложения за изменение в Изборния кодекс, според мен за всяко едно предложение е добре всяка една от нашите организации дали на живо в следващото заседание, когато бъде насрочено, или в писмен вид, ако биха могли писмено да отговорят по конкретните предложения за промяна – кой ги подкрепя, кой не ги подкрепя, за да бъде коректно към всички. И да може да се върви към нещо, което би могло да бъде допълнено към големия анализ, който имаме.

Към Даниел в чисто оперативен порядък.

Едно е когато се дават едни документи на чужденци. Чужденците се ползват с едни различни права и по тази причина документите, които ги легитимират, имат и малко по-различно приложение отколкото тези, които са за националните наблюдатели.

И второ, много по-лесно се вадят документи за няколкостотин наблюдатели. Аз мога да извадя справка, ако това важно. Но в България при всичките избори никога не сме имали над 120 човека международни наблюдатели. И в същото време имаме –

аз говоря за автентичните, за онези които наистина наблюдават избори, ние имаме хиляди.

Всичко е различно. От всичката ми международна практика най-редовно някой Джон вади документ, на който се усмихва млада дама – видимо дама. Не защото така се чувства човекът, а защото стават грешки.

За да може да се елиминират тези грешки при хиляди хора, то администрацията, която ще трябва да се занимава с това, всъщност трябва да бъде значителна. И в този смисъл заради цялото това усложняване може да с мисли и в друга посока: организациите, които кандидатстват, да имат формуляр, в който те да си попълват и някъде да се получава печат, за да се документира, че това е лицето, което е донесло от името на някоя организация. Но да очакваме Централната избирателна комисия да ни прави тези документи, на мене ми се струва нереалистично.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Извинявам се, че продължаваме тази тема. Аз искам да ви върна преди 2011 г. Дотогава си спомняте: ние си правехме сами баджовете, на които пишеше структурата, слагаме снимка и отзад, на гърба имаше печат и подпис. Така беше. И снимки имахме. Аз пазя такива карти със снимки от преди години. После стана без снимки, че е по-лесно.

Но Изборният кодекс се промени и каза, че Централната избирателна комисия определя какъв ще е видът на баджа. Това е.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Баджът не се определя от кодекса, недейте.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, баджът е в Изборния кодекс. Пише, че трябва да носиш картичка, на която да пише „наблюдател“.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Това не е бадж на наблюдателя.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Обединяваме ли се около това, че молим за следващата среща да бъде изработено кратко

представяне на предложението, по което всички организации – членове на Обществения съвет, да могат да си изкажат мнението, до следващата среща, така че на срещата да може да бъде гласувано някакво общо решение. Обединяваме ли се около това?

Който е съгласен, моля да гласува.

Гласували 6 членове на Обществения съвет: за - 6, против – няма.

Приема се.

Закривам заседанието.

(Закрито в 16,10 ч.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Румяна Дечева

Стенограф:

Цвета Минева